ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

កំណាព្យ

សម្រាប់មត្តេយ្យសិក្សា

ឆ្នាំ ២០០៧

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

ក្រសួងអប់រំ យុវជន និង កីឡា

លេខៈ ៣៦២៤ អយក-សណនន

សេចក្ដីណែនាំស្ដីពី

ការប្រើប្រាស់សៀវភៅ "កំណាព្យ"សម្រាប់មត្តេយ្យសិក្សា

****

ដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹងផែនការជាតិអប់រំសម្រាប់ទាំងអស់គ្នា២០០៣-២០១៥ ដែលបានកំណត់ថានៅឆ្នាំ ២០១៥ កុមារចំនួន ៧៥%ត្រូវតែបានឆ្លងកាត់កម្មវិធីអប់រំកុមារតូចមុននឹងចូលរៀននៅសាលាបឋមសិក្សា ក្រសួងអប់រំ យុវជន និង កីឡាបានរៀបចំកម្មវិធីគាំពារ និងអភិវឌ្ឍន៍កុមារតូច តាមប្រព័ន្ធសេវាចម្រុះដែលរួមមានសាលា ឬថ្នាក់មត្តេយ្យសិក្សារដ្ឋ ឯកជន សហគមន៍ និងការអប់រំតាមផ្ទះសម្រាប់បង្កលក្ខណៈឱ្យកុមារបានទទួលការអប់រំតាមរយៈសកម្មភាព និងមេរៀនតាមមុខវិជ្ជាសំខាន់ៗ ដូចជាបុរេសំណេរ បុរេគណិត ចិត្តចលភាព ការសង្កេត ចម្រៀង កំណាព្យ រឿងនិទាន គំនូរ សកម្មភាពកសាង និងល្បែងជាដើម ។

សកម្មភាព និងមុខវិជ្ជាទាំងនោះសុទ្ធតែមានការបង្កប់ការអប់រំកុមារ ឱ្យស្គាល់ និងធ្វើអ្វី ដែលជាអំពើល្អត្រឹមត្រូវ ដូចជាការចេះសហការជួយគ្នាទៅវិញទៅមក និងការមិនរើសអើងជាដើម ។

ក្នុងការលើកកម្ពស់ប្រសិទ្ធភាពនៃសកម្មភាពបង្រៀន និងរៀនបន្ថែមទៀត ក្រសួងអប់រំ យុវជន និង កីឡា ដោយមាននាយកដ្ឋានអប់រំកុមារតូច ជាសេនាធិការបានរៀបរៀងសៀវភៅកំណាព្យសម្រាប់មត្តេយ្យសិក្សា និងបានបោះពុម្ពសៀវភៅកំណាព្យនេះ ក្រោមការឧបត្ថម្ភរបស់អង្គការ CYK ។

ដើម្បីឱ្យការប្រើប្រាស់សៀវភៅនេះប្រព្រឹត្តទៅប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព ក្រសួងអប់រំ យុវជន និង កីឡា សូមធ្វើ ការណែនាំដូចតទៅ :

១-សៀវភៅ"**កំណាព្យ**"សម្រាប់មត្តេយ្យសិក្សាត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យប្រើប្រាស់នៅតាមសាលា ឬថ្នាក់មត្តេយ្យសិក្សារដ្ឋ ឯកជន សហគមន៍ និងក្នុងការអប់រំតាមផ្ទះនៅតាមខេត្ត-ក្រុងទាំងអស់ទូទាំងប្រទេស ។

២-គ្រូមត្តេយ្យសិក្សាគ្រប់ប្រភេទត្រូវចេះប្រើសៀវភៅនេះដោយមានការច្នៃប្រឌិតបន្ថែមឱ្យស្របទៅតាមប្រធានបទប្រចាំខែ ឬតាមសភាពការណ៍ជាក់ស្ដែងនៅមូលដ្ឋានរបស់ខ្លួន ជាពិសេសត្រូវមានការនិពន្ធជាកំណាព្យខ្លីៗបន្ថែមសម្រាប់កុមារ ។

៣-មន្ត្រីទទួលបន្ទុកការងារអប់រំកុមារតូចគ្រប់លំដាប់ថ្នាក់ត្រូវយកចិត្តទុកដាក់ធ្វើយ៉ាងណាឱ្យគ្រូមត្តេយ្យសិក្សាគ្រប់កំរិតបានយល់ច្បាស់អំពីវិធីវិសាស្ត្របង្រៀនកំណាព្យ ដើម្បីធ្វើយ៉ាងណាឱ្យកុមារមានការអភិវឌ្ឍលើផ្នែកទាំងប្រាំជាពិសេសផ្នែកភាសានិយាយឱ្យបានទូលំទូលាយ និងមានការត្រៀមបានល្អសម្រាប់ចូលទៅសិក្សានៅសាលាបឋមសិក្សប្រកបដោយគុណភាព និងប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់ ។

ក្រសួងអប់រំ យុវជន និង កីឡាសង្ឃឹមថាអ្នកគ្រប់គ្រងការងារអប់រំកុមារតូច និងគ្រូមត្តេយ្យសិក្សាទាំងអស់ នឹងខិតខំយកចិត្តទុកដាក់អនុវត្តសេចក្ដីណែនាំនេះឱ្យមានប្រសិទ្ធភាព និងទទួលបានលទ្ធផលល្អប្រសើរ ។

ភ្នំពេញ ថ្ងៃទី ០១ ខែ សីហា ឆ្នាំ២០០៧

ឧ.ទេសរដ្ឋមន្ត្រី រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងអប់រំ យុវជន និង កីឡា

រដ្ឋលេខាធិការ

អ៊ឹម_សិទ្ធី

ចម្លងជូន

-អគ្គនាយកដ្ឋានរដ្ឋបាល និង ហិរញ្ញវត្ថុ

-អគ្គនាយកដ្ឋានអប់រំ

-អង្គភាពក្រោមឱវាទក្រសួងអប់រំ យុវជន និង កីឡាដែលពាក់ព័ន្ធ

"ដើម្បីមុខការ"

-គ្រប់មន្ទីរអប់រំ យុវជន និង កីឡាខេត្ត-ក្រុង

"ដើម្បីអនុវត្ត"

-កាលប្បវត្តិ-ឯកសារនា.អកត

គណៈកម្មការត្រួតពិនិត្យ

- ឯកឧត្តម **ជ័យ ចាប** អនុរដ្ឋលេខាធិការក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា
- លោក **អ៊ុំ អេង** អគ្គនាយករងនៃអគ្គនាយកដ្ឋានអប់រំ
- លោកស្រី **សៀង សុវណ្ណនា** ប្រធាននាយកដ្ឋានអប់រំកុមារតូច
- លោកស្រី **យឹម ចាន់ស្រី** អនុប្រធាននាយកដ្ឋានអប់រំកុមារតូច

ក្រុមបច្ចេកទេស

-លោកស្រី ផ្លុង មុនីកុសល

-លោកស្រី យស ឱអរុណ

-លោកស្រី អ៊ុម សុផានី

-លោក ឆន ឈាង

ការិយាល័យ

-លោក ឈួន ប៊ុនឈឿន

-កញ្ញា អ៊ុក សុផាន់ណារី

-លោកស្រី ចាន់ សារឿន

មាតិកា

ល.រ	ខ្លឹមសារ	ទំព័រ
១	អារម្ភកថា	១
២	ចំណេះដឹងសម្រាប់គ្រូមត្តេយ្យសិក្សា	២
៣	I. បំណែងចែកសម័យកាលបង្កើតវិធីសាស្រ្តតែងនិពន្ធកំណាព្យខ្មែរ :	២
៤	II. កំណាព្យជាអ្វី ?	៣
៥	កម្រងអត្ថបទកំណាព្យ	១៣
៦	◆ កំរិតទាបៈ	១៥
៧	◆ កំរិតមធ្យម	១៨
៨	◆ កំរិតខ្ពស់	២២
៩	◆ កំណាព្យដកស្រង់ ក្នុងឯកសារគរុកោសល្យបរិស្ថាន	២៨

អារម្ភកថា

ក្នុងដំណាក់កាលអាយុ ៦ឆ្នាំដំបូងនៃជីវិត កុមារបានកសាងមូលដ្ឋានគ្រឹះនៃបុគ្គលិកលក្ខណៈរបស់ខ្លួន ហើយក៏ជាដំណាក់កាលកំណត់ឥរិយាបថរបស់កុមារពេលក្លាយជាមនុស្សពេញវ័យ ។

វ័យមត្តេយ្យសិក្សា គឺជាវ័យមួយដែលកុមារឈានទៅទទួលបានបន្តិចម្តងៗ នូវសមត្ថភាពក្នុងការធ្វើការសម្របសម្រួលការសហការជាមួយកុមារដទៃទៀត_ហើយក៏ជាវ័យមួយដែលកុមារចាប់ផ្តើមយល់បន្តិចម្តងៗ អំពីភាសា (ពាក្យសំដី) របស់អ្នកដែលនៅជុំវិញខ្លួនគេ។ ពេលនេះហើយដែលកុមារក្លាយទៅជាមនុស្សមានសមត្ថភាពអាចនិយាយពីអ្វីៗដែលខ្លួនបានសង្កេតឃើញ និងមាននៅក្នុងចិត្ត អាចនិយាយបញ្ជាក់បានពីទំនាក់ទំនងជាមួយមនុស្សធំ តាមរយៈការពិនិត្យសង្កេត ស្តាប់ ត្រាប់តាម ។ល។

ដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹងការលូតលាស់ឥតឈប់ឈររបស់កុមារ មនុស្សធំត្រូវយកចិត្តទុកដាក់ណែនាំកុមារឱ្យចេះពង្រឹងរាល់ចំណេះដឹងដែលខ្លួនបានទទួលរួចហើយ ឱ្យកុមារចេះរំលែក និងធ្វើឱ្យចំណេះដឹងទាំងនោះកាន់តែទូលំទូលាយថែមទៀត តាមរយៈការផ្តល់ឱ្យកុមារនូវឱកាសដ៏សមស្រប ដើម្បីអនុវត្តជាក់ស្តែងរាល់បំណិនដែលខ្លួនមាននោះ។ ជាមួយគ្នានេះផងដែរ ការសិក្សាកំណាព្យនៅមត្តេយ្យសិក្សា មិនមែនសិក្សាស៊ីជម្រៅទៅលើវិធីសាស្ត្រ តែងនិពន្ធទូលំទូលាយ និងអត្ថន័យជ្រៅជ្រះ សម្បូរបែបនោះទេ គឺគ្រាន់តែជាការជួយសម្រួលក្នុងការនាំកុមារឱ្យចេះសូត្រកំណាព្យ ពិសេសទម្លាប់ឱ្យកុមារចេះស្តាប់ ចងចាំបាននូវកំណាព្យ ឬពាក្យចួនរបស់ខ្មែរ។ម្យ៉ាងទៀត ខ្លឹមសារសំខាន់ៗរបស់កំណាព្យនៅមត្តេយ្យសិក្សាអាចមិនត្រឹមតែចំណែកលើកទឹកចិត្តកុមារឱ្យចេះស្រឡាញ់គ្នា មានទម្លាប់ល្អ មានអនាម័យ មានសីលធម៌ និងសុជីវ-ធម៌ល្អប៉ុណ្ណោះទេ ថែមទាំងស្រឡាញ់នូវវប្បធម៌ អក្សរសាស្ត្រ អក្សរសិល្ប៍ខ្មែរទៀតផង។

ដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹងវត្ថុបំណងខាងលើ និងដើម្បីឱ្យគ្រូសាលាមត្តេយ្យសិក្សារដ្ឋ រោងចក្រសហគ្រាស ឯកជន និង សហគមន៍ មានឯកសារដើម្បីធ្វើជាទុនសម្រាប់យកទៅបង្រៀនប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា បានរៀបចំចងក្រង សៀវភៅកំណាព្យមត្តេយ្យសិក្សានេះឡើង ដោយលើកយកតែចំណុចសំខាន់ៗ មកបង្ហាញជូនតែប៉ុណ្ណោះ។

ឯកសារនេះប្រាកដជានៅមានកង្វះចន្លោះខ្លះៗ ចៀសមិនផុត។ យើងខ្ញុំរង់ចាំទទួលនូវការរិះគន់ ស្ថាបនាពីគ្រប់មជ្ឈដ្ឋាន។

គណៈកម្មការរៀបរៀង និងនិពន្ធ

ចំណេះដឹងសម្រាប់គ្រូមត្តេយ្យសិក្សា

កំណាព្យ

I. បំណែងចែកសម័យកាលបង្កើតវិធីសាស្ត្រតែងនិពន្ធកំណាព្យខ្មែរ :

កំណាព្យខ្មែរត្រូវបានបែងចែកជា៤សម័យកាលដូចតទៅ :

១. **សម័យកាលមុនអង្គរ** : កវីខ្មែរយើងបានបង្កើតវិធីតែងនិពន្ធកំណាព្យខ្មែរជាច្រើន ប៉ុន្តែវិធីតែងទាំងនោះត្រូវវិនាសបាត់បង់ទៅវិញ ។ សព្វថ្ងៃ យើងសង្កេតឃើញនៅសេសសល់របៀបតែងតែ២បទទេ ហើយទាំង២បទនេះក៏គេមិនសូវយកមកតែង និពន្ធទៀតផង ។ របៀបតែងទាំង ២បទដែលនៅសេសសល់នោះគឺ :

- **បទពាក្យ៤** : កើតក្នុងដំណាក់កាលនគរភ្នំ ឬ ហ្វូណន ។
- **បទបឋ្យាវត្ត** : កើតក្នុងដំណាក់កាលចេនឡា ។

២. **សម័យអង្គរ** : នៅសម័យកាលនោះ កវីខ្មែរបានបង្កើតវិធីសាស្ត្រសម្រាប់តែងកំណាព្យចំនួន៥បទ ប៉ុន្តែពុំទាន់មានឈ្មោះត្រឹមត្រូវទេ ។ គេបានសង្កេតឃើញបទទាំង៥នោះមានលំនាំតែងនិពន្ធប្រហាក់ប្រហែលទៅនឹង:

- **បទកាកគតិ**
- **បទព្រហ្មគីតិ**
- **បទបន្ទោលកាក**
- **បទពំនោល**
- **បទភុជង្គលីលា**

៣. **សម័យកាលកណ្តាល** : តាមការសិក្សាស្រាវជ្រាវប្រវត្តិសាស្ត្រ អក្សរសាស្ត្រ ក៏ដូចជាសង្គមសាស្ត្រ សម័យកាលកណ្តាលនេះបានក្តោបយកដំណាក់កាលពីរគឺ ដំណាក់កាលឧដុង្គ និងដំណាក់កាលលង្វែក។ អ្នកសិក្សាស្រាវជ្រាវបានសង្កេតឃើញថា សម័យកាលកណ្តាលនេះជាសម័យកាលដែលបានដាក់ឈ្មោះបទទាំង៥ នាសម័យកាលអង្គរឱ្យមានឈ្មោះត្រឹមត្រូវថា:

- **បទកាកគតិ**
- **បទព្រហ្មគីតិ**
- **បទបន្ទោលកាក**
- **បទពំនោល**
- **បទភុជង្គលីលា**

តាមការសិក្សាស្រាវជ្រាវបានឱ្យយើងដឹងថា សម័យកាលកណ្តាល ជាសម័យកាលដែលប្រើប្រាស់ ឬអនុវត្តយ៉ាងខ្លាំងក្លាខ្ជាប់ខ្ជួន និងយ៉ាងផ្ចិតផ្ចង់នូវវិធីសាស្ត្រតែងនិពន្ធទាំង៧បទនៃសម័យកាលមុនអង្គរ និងសម័យកាលអង្គរ។ លើសពីនេះ ទៀតកវីខ្មែរយើងបានបង្កើតវិធីសាស្ត្រតែងនិពន្ធកំណាព្យមួយបទទៀតគឺបទពាក្យ៦។ វិធីសាស្ត្រតែង និពន្ធកំណាព្យទាំង៨បទខាងលើនេះ គេហៅថា **បទបុរាណ** ។

៤. **សម័យកាលចតុមុខ** : ដោយយល់ថាបទបុរាណទាំង៨បទខាងលើ ជាបទដែលលំបាកក្នុងការតែងនិពន្ធ កវីខ្មែរយើងក៏បានបង្កើតនូវវិធីសាស្ត្រងាយៗ ក្នុងការតែងនិពន្ធចំនួន៥បទទៀតគឺ :

- បទពាក្យ ៧ - បទពាក្យ ៨
- បទពាក្យ ៩ - បទពាក្យ ១០
- បទពាក្យ ១១

បទទាំង ៥ខាងក្រោយនេះ គេឱ្យឈ្មោះថាបទ**សម័យទំនើប** ។

II. កំណាព្យជាអ្វី ?

១. **និយមន័យ** :កំណាព្យជាសិល្បៈអក្សរបទដែលមានចំណាប់ចួនត្រឹមត្រូវតាមក្បួនខ្នាតប្រកបដោយសូរសំឡេងពីរោះរណ្តំណែងណង ដែលបង្កើតបរិយាកាសប្លែកៗនៅក្នុងបេះដូងរបស់អ្នកអាន និងអ្នកស្តាប់។ កំណាព្យដែលពិរោះមិនត្រឹមតែចេះនិពន្ធឱ្យចាប់ចុងចួនរណ្តំនោះទេ ថែមទាំងគួបផ្សំដោយមនោសញ្ចេតនាពុះពោររបស់កវីទៀតផង។

២. **កំណាព្យសម្រាប់មត្តេយ្យសិក្សាមានពីរប្រភេទគឺ** :

- កំណាព្យសម្រាប់អប់រំកុមារឱ្យមានសីលធម៌ល្អ មានអនាម័យ មានចំណេះដឹង និង ស្រឡាញ់សោភ័ណ។
- កំណាព្យដែលជ្រើសរើសក្នុងអក្សរបទនានា មកអានឱ្យកុមារស្តាប់ ដើម្បីទម្លាប់ឱ្យកុមារចេះស្តាប់ពាក្យចួនភាសាខ្មែរ ស្រឡាញ់ព្រលឹងអក្សរសិល្ប៍ខ្មែរ។

៣. **ធាតុរបស់កំណាព្យ :**

ធាតុរបស់កំណាព្យមាន៣គឺ:

- រង្វាស់កាព្យ
- ចំណាប់ចួន
- ចង្វាក់

ក/រង្វាស់កាព្យ : ជាចំនួនព្យាង្គ (ព្យ) ក្នុងឃ្លា (ឃ) និងចំនួនក្នុងល្បះ (ល) ។

ឧទាហរណ៍ :

+ **<u>បទបុរាណ</u>**:

- បទពាក្យ ៤ : ១ល = ៤ឃ
- ១ឃ = ៤ព្យ

- បទបឋ្យាវត្ត : ១ល = ៤ឃ
- ១ឃ = ៨ព្យ

- បទកាកគតិ : ១ល = ៧ឃ
- ១ឃ = ៤ព្យ

- បទព្រហ្មគីតិ : ១ល = ៤ឃ
- ឃ១ = ៥ព្យ

- យ២ = ៦ព្យ
- យ៣ = ៥ព្យ
- យ៤ = ៦ព្យ

- បទភុជង្គលីលា : ១ល = ៣យ
  - យ១ = ៦ព្យ
  - យ២ = ៤ព្យ
  - យ៣ = ៤ព្យ
- បទពំនោល : ១ល = ៣យ
  - យ១ = ៦ព្យ
  - យ២ = ៤ព្យ
  - យ៣ = ៦ព្យ
- បទបន្ទោលកាក : ១ល = ៤យ
  - យ១ = ៤ព្យ
  - យ២ = ៦ព្យ
  - យ៣ = ៤ព្យ
  - យ៤ = ៦ព្យ
- បទពាក្យ ៦ : ១ល= ៤យ
  - ១យ = ៦ព្យ

+<u>បទទំនើបៈ</u>

- បទពាក្យ ៧ : ១ល = ៤យ
  - ១យ = ៧ព្យ
- បទពាក្យ ៨ : ១ល = ៤យ
  - ១យ = ៨ព្យ
- បទពាក្យ ៩ : ១ល = ៤យ
  - ១យ = ៩ព្យ
- បទពាក្យ ១០ : ១ល = ៤យ
  - ១យ = ១០ព្យ
- បទពាក្យ ១១ : ១ល = ៤យ
  - ១យ = ១១ព្យ

កំណត់សម្គាល់: កុំច្រឡំមួយពាក្យ ទៅនឹងមួយព្យាង្គឱ្យសោះ ។ មួយព្យាង្គ គឺមួយសំឡេង ឬមួយម៉ាត់ហើយ ពុំទាន់មានន័យ ។ ឯមួយពាក្យវិញ អាចមានច្រើនព្យាង្គ ហើយមានន័យគ្រប់គ្រាន់ ។

ឧទាហរណ៍ : + សណ្តែក (២ព្យ) + កន្ទេះឡង់ (៣ព្យ)

+ កន្ទុំរុយ (៣ព្យ) + អំពិលអំពែក (៤ព្យ) ។

ខ/ចំណាប់ចួន : គឺជាសូរសំឡេងដែលដូចគ្នា ។ ចំណាប់ចួនដែលល្អ គឺជាចំណាប់ចួនដែលអនុវត្តតាមសូរ [អ] [អិ] ពុំនោះសោត គឺជាចំណាប់ចួនរលឿ (សំឡេងស្រដៀងគ្នា) ។

ឧទាហរណ៍ : "ពិត" ចួននឹង "គិត"

"ស្នេហា" ចួននឹង "មេត្តា"

"ពិសី" ចួននឹង "ស្រី"

"ពិសី" ចួននឹង "ទេវី" ⟶ ចំណាប់ចួនរលឿ មិនគោរពតាមសូរ [អ] [អិ]

កំណត់សំគាល់ : កុំច្រឡំពាក្យ "ចួន" និង "ពាក្យដូចគ្នា" :

- "មិត្ត" មិនមែនជួននឹង "មិត្ត" ទេ តែជាពាក្យដូចគ្នា ឬ ពាក្យដដែល។ ឬ ពាក្យច្រំដែល ។

សរុបសេចក្តីទៅដើម្បីឱ្យចួនបានល្អលុះត្រាតែ :

- តួព្យញ្ជនៈខុសគ្នា (បើមួយ "ក" មួយទៀត "ខ")
- ស្រៈដូចគ្នា (បើមួយ "ា" មួយទៀត "ា" ដែរ)

បញ្ជាក់ : កំណាព្យខ្មែរ មានចំណាប់ចួន៣យ៉ាងគឺ :

+ ចំណាប់ចួនក្នុងឃ្លាតែមួយ

+ ចំណាប់ចួនឆ្លងឃ្លា

+ ចំណាប់ចួនឆ្លងល្បះ

គ/ចង្វាក់ : ជាការលើកដាក់ បន្ទឹងបន្ធូរ សង្កត់ បន្ថែរ ឬបង្អូស សំឡេងលើព្យាង្គណាមួយនៃឃ្លាណាមួយ ។ គឺការលើកដាក់សំឡេងនេះហើយ ដែលធ្វើឱ្យកំណាព្យមានលក្ខណៈជាតន្ត្រី ។ ចង្វាក់ប្រែប្រួលទៅតាមប្រភេទបទនីមួយៗ ។

ឧទាហរណ៍ :

- **បទកាកគតិ :** ទម្លាក់សម្លេងលើព្យាង្គទី២ រៀងរាល់ឃ្លា
- **បទព្រហ្មគីតិ :** ទម្លាក់សម្លេងលើព្យាង្គទី២ នៃឃ្លាទី១-៣
  ទម្លាក់សម្លេងលើព្យាង្គទី៣ នៃឃ្លាទី២-៤
- **បទបន្ទោលកាក :** ទម្លាក់សម្លេងលើព្យាង្គទី២ នៃឃ្លាទី១-៣
  ទម្លាក់សម្លេងលើព្យាង្គទី៤ នៃឃ្លាទី២-៤
- **បទពាក្យ ៧ :** ទម្លាក់សម្លេងលើព្យាង្គទី២ និងទី៤រៀងរាល់ឃ្លា

- បទពាក្យ ៨ : ទម្លាក់សម្លេងលើព្យាង្គទី៣ និងព្យាង្គទី៥
- បទពាក្យ ៩ : ទម្លាក់សម្លេងលើព្យាង្គទី៣ និងព្យាង្គទី៦

៣. លក្ខណៈពិសេសរបស់កំណាព្យ :

*ខ្លីប៉ុន្តែខ្លឹម : លើកលែងតែកំណាព្យរឿង កំណាព្យដែលល្អ មិនមែនសំដៅលើអត្ថបទវែងអន្លាយនោះទេ។ អត្ថបទកំណាព្យខ្លះវែង ច្រើនឃ្លា ច្រើនល្បះ ច្រើនទំព័រ ប៉ុន្តែខ្លឹមសារមានតិចតួចស្តួចស្តើងពេក។ កំណាព្យដែលល្អគឺ មានលក្ខណៈខ្លី ប៉ុន្តែពោរពេញដោយខ្លឹមសារ។ កវីមានទេពកោសល្យ ក្នុងការប្រមូលផ្តុំគំនិតធំៗ សំខាន់ៗ (វិធីកំណុំ និងកំហាប់ ។

* ភាសាកាព្យ : ជាភាសាពិសេសដែលគេប្រើប្រាស់ ក្នុងការតែងនិពន្ធកំណាព្យ។ ភាសានេះមានលក្ខណៈ ទន់ភ្លន់ មានទឹកដម ពីរោះរណ្តំណែងណង និងមានរូបារម្មណ៏រស់រវើកកវីថ្លឹងថ្លែង និងប្រយ័ត្នប្រយែងក្នុងការសិរិតសំរាំងចំរាញ់ពាក្យពេចន៏ ឃ្លាឃ្លោង ។

លក្ខណៈពិសេសទាំងពីរខាងលើនេះ អាចបង្កើតបានគ្រប់ទិដ្ឋភាព បរិយាកាសក្នុងបេះដូងអ្នកអាន និងអ្នកស្តាប់។

៤. មេកាព្យ ឬ កាព្យមូលដ្ឋាន :

☞ បទពាក្យ៤ :

- វង្វាស់កាព្យ : ១ល = ៤ឃ
  - ១ឃ = ៤ព្យ
- ចំណាប់ចួន :

ល១
១ ២ ៣ ៤ ១ ២ ៣ ៤
១ ២ ៣ ៤ ១ ២ ៣ ៤ ។

ល២
១ ២ ៣ ៤ ១ ២ ៣ ៤
១ ២ ៣ ៤ ១ ២ ៣ ៤ ។

ល១
ឱម្លប់ដូងអើយ ដែលបងអង្គុយ
បងអត់ងងុយ ចាំស្រីរវៃ ។

ល២
ចិត្តបងតែងចាំ ភ្នែកបងរំពៃ
ចាំស្រីរវៃ ចុះមកជួបបង ។

☞ បទបឋ្យាវត្ត :

- វង្វាស់កាព្យ : ១ល = ៤ឃ
  - ១ឃ = ៨ព្យ

- ចំណាប់ចួន :

ល១ { ១ ២ ៣ ៤ ៥ ៦ ៧ ៨ ១ ២ ៣ ៤ ៥ ៦ ៧ ៨
១ ២ ៣ ៤ ៥ ៦ ៧ ៨ ១ ២ ៣ ៤ ៥ ៦ ៧ ៨ ។

ល២ { ១ ២ ៣ ៤ ៥ ៦ ៧ ៨ ១ ២ ៣ ៤ ៥ ៦ ៧ ៨
១ ២ ៣ ៤ ៥ ៦ ៧ ៨ ១ ២ ៣ ៤ ៥ ៦ ៧ ៨ ។

ល១ { ព្រលឹមដូចយប់ព្រលប់ដូចថ្ងៃ ប្រឡូងថ្មីដៃប្រល័យពូជសាសន៍
ក្រឡៃក្រឡាប់ផ្កាប់ផ្ងារក្រឡះ សាកសពដេរដាសក្រាស់ក្រាលលោកកីយ៍ ។

ល២ { ភ្នំឆ្អឹងស្ទឹងឈាមដាមជិតដក់ដី ពាលអសុរីបិសាចភ្នែកស្រស់
ជីវិតពិតជាជួរចត់ក្រៀមក្រោះ រលាយបាត់អស់សិទ្ធិសេរីភាព ។

☞ បទពំនោល :

- រង្វាស់កាព្យ : ១ល = ៣ឃ

• ឃ១ = ៦ព្យ
• ឃ២ = ៤ព្យ
• ឃ៣ = ៦ព្យ

- ចំណាប់ចួន :

ល១ ១ ២ ៣ ៤ ៥ ៦ ១ ២ ៣ ៤ ១ ២ ៣ ៤ ៥ ៦ ។

ល២ ១ ២ ៣ ៤ ៥ ៦ ១ ២ ៣ ៤ ១ ២ ៣ ៤ ៥ ៦ ។

ល១ បងអើយទោសអ្វីធ្ងន់ម្ល៉េះ រល្ងយរលេះ ស្រាំប្រេះលលាដ៏ក្សិណក្ស័យ ។

ល២ នៅសល់តែឆ្អឹងប្រុសថ្លៃ ពួកពាលចង្រៃ ប្រល័យបងបណ្តូលចិត្ត ។

☞ បទភុជង្គលីលា :

- រង្វាស់កាព្យ : ១ល = ៣ឃ

• ឃ១ = ៦ព្យ
• ឃ២ = ៤ព្យ
• ឃ៣ = ៤ព្យ

- ចំណាប់ចួន :

ល១ ១ ២ ៣ ៤ ៥ ៦ ១ ២ ៣ ៤ ១ ២ ៣ ៤ ។

ល២ ១ ២ ៣ ៤ ៥ ៦ ១ ២ ៣ ៤ ១ ២ ៣ ៤ ។

ល១ លលកទំជ្រកដើមជ្រៃ សន្ទឹងសន្ទៃ មមៃរកគូ ។

ល២ ប្រាសព្រាត់កំសត់ចត់ជូរ ខន្តីតស៊ូ ទោះយូរយ៉ាងណា ។

☞ បទបន្ទោលកាក :

- រង្វាស់កាព្យ : ១ល = ៤ឃ

- ឃ១ = ៤ព្យ
- ឃ២ = ៦ព្យ
- ឃ៣ = ៤ព្យ
- ឃ៤ = ៦ព្យ

- ចំណាប់ចួន : មាន ២ទម្រង់

<u>ទម្រង់ទី១</u> :

ល១
១ ២ ៣ ៤ ១ ២ ៣ ៤ ៥ ៦
១ ២ ៣ ៤ ១ ២ ៣ ៤ ៥ ៦ ។

ល២
១ ២ ៣ ៤ ១ ២ ៣ ៤ ៥ ៦
១ ២ ៣ ៤ ១ ២ ៣ ៤ ៥ ៦ ។

ល១
ខ្លួនខ្ញុំធ្ងន់ណាស់ លោកម្ចាស់អាណិតមេត្តា
ដល់ខ្ញុំផងណា ធ្ងន់ត្រាខ្ញុំទ្រាំលែងបាន ។

ល២
នែឯងជាគ្រឹះ ចាក់ឫសទ្រាំតាមកម្មប្រាណ
ទ្រអញឱ្យបាន ក្សែមក្សាន្តសង្ខារឈ្មោះល្បី ។

<u>ទម្រង់ទី២</u> :

ល១
១ ២ ៣ ៤ ១ ២ ៣ ៤ ៥ ៦
១ ២ ៣ ៤ ១ ២ ៣ ៤ ៥ ៦ ។

ល២
១ ២ ៣ ៤ ១ ២ ៣ ៤ ៥ ៦
១ ២ ៣ ៤ ១ ២ ៣ ៤ ៥ ៦ ។

ល១
ថ្លែងដោយទំនង ដំណើរដើមទងចចក
ក្នុងពេលទឹកស្រក ចចកដើរខកចំណី ។

ល២
ប្រាំពីរថ្ងៃគត់ ចចកដើររត់សព្វដី
លុះបានជួបត្រី ចចកក៏ឆីតាមឃ្លាន ។

☞ បទកាកគតិ :

- រង្វាស់កាព្យ : ១ល =៧ឃ
  - ១ឃ =៤ព្យ

- ចំណាប់ចួន :

ល១
១ ២ ៣ ៤ ១ ២ ៣ ៤ ១ ២ ៣ ៤
១ ២ ៣ ៤ ១ ២ ៣ ៤ ១ ២ ៣ ៤
១ ២ ៣ ៤ ។

ល២
១ ២ ៣ ៤ ១ ២ ៣ ៤ ១ ២ ៣ ៤
១ ២ ៣ ៤ ១ ២ ៣ ៤ ១ ២ ៣ ៤
១ ២ ៣ ៤ ។

ល១
បើស្អាតអ៊ីចឹង បើស្រស់ម្ល៉ឹងៗ គានតឹងអំពល់
ចិត្តចលាចល ច្របល់វិលវល់ មន្តស្នេហ៍និមល
ពារជល់បងហើយ ។

លព
យល់សប្តិយល់សួង ធ្វើម្នាស់បេះដូង គេងគងក្បៀកកើយ
ស្រមោលនួនល្អង លងបងឥតស្បើយ វង្វេងកោះត្រើយ
ឆ្លងឆ្លើយម្នាក់ឯង ។

☞ បទព្រហ្មគីតិ :

- រង្វាស់កាព្យ : ១ល = ៤ឃ
  - ឃ១ = ៥ព្យ
  - ឃ២ = ៦ព្យ
  - ឃ៣ = ៥ព្យ
  - ឃ៤ = ៦ព្យ

- ចំណាប់ចួន :

លវ
១ ២ ៣ ៤ ៥ ១ ២ ៣ ៤ ៥ ៦
១ ២ ៣ ៤ ៥ ១ ២ ៣ ៤ ៥ ៦ ។

លព
១ ២ ៣ ៤ ៥ ១ ២ ៣ ៤ ៥ ៦
១ ២ ៣ ៤ ៥ ១ ២ ៣ ៤ ៥ ៦ ។

ល១ { ឱកូនសម្លាញ់ពុក កូនផុតទុក្ខរស់សុខា
ដោយគុណមករា សាងអាត្មាឱ្យបានល្អ ។

ល២ { កុំយកពៀរសងពាល នាំរោលរាលជាប់បន្ត
សាងជាតិឱ្យបវរ អង្គរថ្មដីស្ពឹមស្មៃ ។

☞ បទពាក្យ៦ :

- រង្វាស់កាព្យ : ១ល=៤ឃ

• ១ឃ =៦ព្យ

- ចំណាប់ចួន :

ល១ { ១ ២ ៣ ៤ ៥ ៦ ១ ២ ៣ ៤ ៥ ៦
១ ២ ៣ ៤ ៥ ៦ ១ ២ ៣ ៤ ៥ ៦ ។

ល២ { ១ ២ ៣ ៤ ៥ ៦ ១ ២ ៣ ៤ ៥ ៦
១ ២ ៣ ៤ ៥ ៦ ១ ២ ៣ ៤ ៥ ៦ ។

ល១ { មួយកាលខ្ញុំនៅលង្កា នគររាពណ៍ណាយង់ឃ្នង
ស្ដេចឱ្យហនុមានហោះផ្សង ទៅសួរដឹងសព្វសេចក្ដី ។

ល២ { ទោះបីខ្ញុំកាចខ្ញុំជា ជ្រាបក្នុងចិន្ដាហើយនៃ
លុះតែស្រេចសង្គ្រាមជ័យ ស្ដេចឱ្យខ្ញុំលុយអគ្គី ។

☞ បទពាក្យ៧ :

- រង្វាស់កាព្យ : ១ល=៤ឃ

• ១ឃ =៧ព្យ

- ចំណាប់ចួន :

ល១ { ១ ២ ៣ ៤ ៥ ៦ ៧ ១ ២ ៣ ៤ ៥ ៦ ៧
១ ២ ៣ ៤ ៥ ៦ ៧ ១ ២ ៣ ៤ ៥ ៦ ៧ ។

ល២ { ១ ២ ៣ ៤ ៥ ៦ ៧ ១ ២ ៣ ៤ ៥ ៦ ៧
១ ២ ៣ ៤ ៥ ៦ ៧ ១ ២ ៣ ៤ ៥ ៦ ៧ ។

ល១ { ទឹកហូរសន្ទឹកសន្ធាប់ព្រៃ សន្ទឹងសន្ធៃវែងអន្លាយ
សន្ធំសណ្ឋិតចិត្តនិងកាយ សម្បូរសប្បាយសម្បត្តិខ្មែរ ។

ល២ { សម្បុកស្តុកស្តម្ភស្តាយសែនស្តាយ អាប់អន្តរាយហិនហូរហែ
អសោចខ្លោចឈ្មៀមក្រៀមក្តើរម៉ែ ទន្លេបឹងបែរប្រែកំព្រា ។

☞ **បទពាក្យ៨ :**

- **រង្វាស់កាព្យ :** ១ល = ៤ឃ
    - ១ឃ = ៨ព្យ
- **ចំណាប់ចួន :** មាន ២ទម្រង់សំខាន់ៗ

ទម្រង់ទី១:

ល១
១ ២ ៣ ៤ ៥ ៦ ៧ ៨ ១ ២ ៣ ៤ ៥ ៦ ៧ ៨
១ ២ ៣ ៤ ៥ ៦ ៧ ៨ ១ ២ ៣ ៤ ៥ ៦ ៧ ៨ ។

ល២
១ ២ ៣ ៤ ៥ ៦ ៧ ៨ ១ ២ ៣ ៤ ៥ ៦ ៧ ៨
១ ២ ៣ ៤ ៥ ៦ ៧ ៨ ១ ២ ៣ ៤ ៥ ៦ ៧ ៨ ។

ល១
មកដោយសេចក្ដីគិតមានអាល័យ ដែលអាឡោះនឹកថ្លៃសោកសែនសល់
ហើយសែនណែនទ្រូងខ្ញុំទ្រាំទុក្ខទល់ ទ្រាំទុក្ខទៀបដាច់ខ្យល់ខ្ចាត់ពីកាយ ។

ល២
ពីកើតមករៀមមិនដែលទុក្ខដូច្នឹង ទុក្ខដូច្នេះសមនឹងទ្រូងប្រេះខ្ចាយ
ទ្រូងបែកខ្ចាត់បាត់ជន្មចេញពីកាយ ទុក្ខផ្សាពុំរសាយសាន្តទុក្ខា ។

ទម្រង់ទី២:

ល១
១ ២ ៣ ៤ ៥ ៦ ៧ ៨ ១ ២ ៣ ៤ ៥ ៦ ៧ ៨
១ ២ ៣ ៤ ៥ ៦ ៧ ៨ ១ ២ ៣ ៤ ៥ ៦ ៧ ៨ ។

ល២
១ ២ ៣ ៤ ៥ ៦ ៧ ៨ ១ ២ ៣ ៤ ៥ ៦ ៧ ៨
១ ២ ៣ ៤ ៥ ៦ ៧ ៨ ១ ២ ៣ ៤ ៥ ៦ ៧ ៨ ។

ល១
ប្រាសាទកំពូលប្រាំខ្ពស់ត្រដែត ល្អហួសហេតុលើសលប់ភពលោកា
គ្មានជនជាតិណាមួយក្នុងទ្វីបា ស្ថាបនាអោយបានដូចអង្គរ ។

ល២
យើងជាខ្មែរគ្រប់រូបមានអំនួត លើកស្ទួយអួតបង្ហាញមិនភូតភរ
ដល់ជនជាតិនានាគ្រប់នគរ ឮល្បីខ្ចរពាសពេញទាំងទ្វីបា ។

☞ **បទពាក្យ៩ :**

- **រង្វាស់កាព្យ :** ១ល = ៤ឃ
    - ១ឃ = ៩ព្យ
- **ចំណាប់ចួន :**

ល១
១ ២ ៣ ៤ ៥ ៦ ៧ ៨ ៩ ១ ២ ៣ ៤ ៥ ៦ ៧ ៨ ៩
១ ២ ៣ ៤ ៥ ៦ ៧ ៨ ៩ ១ ២ ៣ ៤ ៥ ៦ ៧ ៨ ៩ ។

ល២
១ ២ ៣ ៤ ៥ ៦ ៧ ៨ ៩ ១ ២ ៣ ៤ ៥ ៦ ៧ ៨ ៩
១ ២ ៣ ៤ ៥ ៦ ៧ ៨ ៩ ១ ២ ៣ ៤ ៥ ៦ ៧ ៨ ៩ ។

ល១ { ផ្ការក្នុង១ទ្រូងក្ដីកក្ដាក់ញាក់រណ្ដំ រន្ទះខំចំកោងស្រែកហែករាត្រី
ភ្លៀងដូចខឹងប្រឹងស្រោចស្រពសព្វផែនដី ស្មៅខ្សៀវខ្ចីខ្លីលិចបាត់ស្ងាត់លែងយល់ ។

ល២ { ភ្លៀងស្រងល់ខ្យល់បន្តវ៉ៃវ៉ារ១ ! ខ្ញីបខ្សៀវខ្សារការបក់បោកខោកវិលវល់
កួចក្រោមលើឈើលែងឈររលើងគល់ ប្រឹងទប់ទល់ជល់នឹងខ្យល់សល់សោកា ។

ដើម្បីឱ្យស្រឡះងាយអាន គេនិយមសរសេរបែបនេះ :

ល១	ផ្ការក្នុង១	ទ្រូងក្ដីកក្ដាក់	ញាក់រណ្ដំ
	រន្ទះខំ	ចំកោងស្រែក	ហែករាត្រី
	ភ្លៀងដូចខឹង	ប្រឹងស្រោចស្រព	សព្វផែនដី
	ស្មៅខ្សៀវខ្ចី	ខ្លីលិចបាត់	ស្ងាត់លែងយល់ ។
ល២	ភ្លៀងស្រងល់	ខ្យល់បន្ត	វ៉ៃវ៉ារ១ !
	ខ្ញីបខ្សៀវខ្សារ	ការបក់បោក	ខោកវិលវល់
	កួចក្រោមលើ	ឈើលែងឈរ	រលើងគល់
	ប្រឹងទប់ទល់	ជល់នឹងខ្យល់	សល់សោកា ។

☞ បទពាក្យ១០ :

- វង្វាស់កាព្យ : ១ល=៤ឃ
  - ១ឃ =១០ព្យ
- ចំណាប់ចួន :

ល១ { ១ ២ ៣ ៤ ៥ ៦ ៧ ៨ ៩ ១០ ១ ២ ៣ ៤ ៥ ៦ ៧ ៨ ៩ ១០
១ ២ ៣ ៤ ៥ ៦ ៧ ៨ ៩ ១០ ១ ២ ៣ ៤ ៥ ៦ ៧ ៨ ៩ ១០ ។

ល២ { ១ ២ ៣ ៤ ៥ ៦ ៧ ៨ ៩ ១០ ១ ២ ៣ ៤ ៥ ៦ ៧ ៨ ៩ ១០
១ ២ ៣ ៤ ៥ ៦ ៧ ៨ ៩ ១០ ១ ២ ៣ ៤ ៥ ៦ ៧ ៨ ៩ ១០ ។

☞ បទពាក្យ១១ :

- វង្វាស់កាព្យ : ១ល = ៤ឃ
  - ១ឃ =១១ព្យ
- ចំណាប់ចួន :

ល១ { ១ ២ ៣ ៤ ៥ ៦ ៧ ៨ ៩ ១០ ១១ ១ ២ ៣ ៤ ៥ ៦ ៧ ៨ ៩ ១០ ១១
១ ២ ៣ ៤ ៥ ៦ ៧ ៨ ៩ ១០ ១១ ១ ២ ៣ ៤ ៥ ៦ ៧ ៨ ៩ ១០ ១១ ។

ល២ { ១ ២ ៣ ៤ ៥ ៦ ៧ ៨ ៩ ១០ ១១ ១ ២ ៣ ៤ ៥ ៦ ៧ ៨ ៩ ១០ ១១
១ ២ ៣ ៤ ៥ ៦ ៧ ៨ ៩ ១០ ១១ ១ ២ ៣ ៤ ៥ ៦ ៧ ៨ ៩ ១០ ១១ ។

កម្រងអត្ថបទកំណាព្យ

ថ្នាក់	ខ្លឹមសារកំណាព្យ	ឈ្មោះបទ
កម្រិតទាប	១. ត្រូវចេះគួរសមមុនពេលចេញទៅផ្ទះ	បទកាកគតិ
(អាយុ៣ឆ្នាំ)	២. ត្រូវចេះជម្រាបសួរពុកម៉ែ យាយ តា	-
	៣. អ្នកគ្រូមត្តេយ្យ	-
	៤. កុមារមត្តេយ្យ	-
	៥. យើងថែទាំល្បែងលេង	-
	៦. កុមារថ្មី	-
	៧. យើងស្រឡាញ់អ្នកគ្រូ	-
	៨. មិត្តថា សត្វអ្វី?	-
	៩. សម្លៀកបំពាក់	-
	១០. ដៃប្អូនទាំងពីរ	បទភុជង្គលីលា
កម្រិតមធ្យម	១. យើងតម្រង់ជួរ	បទកាកគតិ
(អាយុ៤ឆ្នាំ)	២. ខ្ញុំស្រឡាញ់មាតុភូមិ	-
	៣. មិត្តចំណាំ បានអ្វីខ្លះ?	-
	៤. ធំឡើងខ្ញុំធ្វើយោធា	-
	៥. ខ្ញុំអាយុ៤ឆ្នាំ	-
	៦. ត្រូវហូបទឹកឆ្អិន	-
	៧. ល្បែងលេងនានា	-
	៨. យើងសាមគ្គីគ្នា	-
	៩. ចេះថែទាំសម្លៀកបំពាក់	បទព្រហ្មគីតិ
	១០. ជើងប្អូន	-
	១១. សំអាតកាយ	-
កម្រិតខ្ពស់	១. ពេលដើរតាមផ្លូវ	បទកាកគតិ
(អាយុ៥ឆ្នាំ)	២. យើងរៀនគ្រប់មុខវិជ្ជា	-
	៣. យើងទៅសាលា	-
	៤. មិត្តស្គាល់អ្វីខ្លះ?	-
	៥. ត្រូវធ្វើពលកម្ម និងចិញ្ចឹមសត្វ	-

	៦. អ្នកគ្រូយើង	-
	៧. មិត្តចំណាំបានអ្វីខ្លះ?	-
	៨. សាលា និងផ្ទះ	-
	៩. ពាក្យបណ្ដៅ ដើមឈូក	-
	១០. ពាក្យបណ្ដៅសត្វដីរី	-
	១១. ត្រូវធ្វើពលកម្ម	-
	១២. ដើរក្រោមកំដៅថ្ងៃ	បទព្រហ្មគីតិ
	១៣. ហាត់ប្រាណដើម្បីសុខភាព	បទកាកគតិ
	១៤. ខែទាំង១២	បទព្រហ្មគីតិ
	១៥. ឆ្នាំខ្មែរទាំង១២	បទកាកគតិ
<u>កំណាព្យ</u>	១. សួនសាធារណៈ	-
<u>ក្នុងគរុកោសល្យបរិស្ថាន</u>	២. សិប្បកម្ម តុ ទូ	-
	៣. ដើមត្នោត	-
	៤. ពិធីបុណ្យអុំទូក	-
	៥. សំណង់ពូយើង	-
	៦. ចំការចេកតា	-
	៧. ដុំអិដ្ឋល្អឯក	-
	៨. ម៉ាញ៉ៅ	-
	៩. ផលប្រយោជន៍អិដ្ឋពណិ	-
	១០. ផលប្រយោជន៍ក្រមា	-
	១១. លូ អណ្ដូង	-
	១២. រដូវចម្រូត	-
	១៣. ម៉ាស៊ីនអារឈើ	-
	១៤. យើងថែទាំដំណាំ	-
	១៥. យើងដាំឫស្សី	

កម្រងចម្រៀងកុមារ

ត្រូវចេះគួរសមមុនពេលចេញទៅផ្ទះ (បទកាកគតិ)

មុនពេលទៅផ្ទះ លើកដៃសំពះ
ជម្រាបលាគ្រូ ហើយតម្រង់ជួរ
មួយគូៗ កុំឱ្យយឺតយូរ
ខាតពេលវេលា ។

ត្រូវចេះជម្រាបសួរពុកម៉ែ យាយតា (បទកាកគតិ)

ពេលទៅដល់ផ្ទះ យើងត្រូវសំពះ
ជម្រាបពុកម៉ែ លោកយាយ លោកតា
ពូមីងផងដែរ តាមទំម្លាប់ខ្មែរ
យើងពីបុរាណ ។

អ្នកគ្រូមត្តេយ្យ (បទកាកគតិ)

អ្នកគ្រូមត្តេយ្យ ជាម្ដាយទីពីរ
របស់យើងខ្ញុំ គាត់ថែរក្សា
ព្រមទាំងណែនាំ ឱ្យពួកយើងខ្ញុំ
រៀនផងលេងផង ។

កុមារមត្តេយ្យ (បទកាកគតិ)

យើងខ្ញុំកុមារ មត្តេយ្យសាលា
ត្រូវស្ដាប់ពាក្យពេចន៍ អ្នកគ្រូប្រដៅ
ត្រាប់តាមជានិច្ច មិនត្រូវរេះគេច
ឱ្យអ្នកគ្រូព្រួយ ។

យើងថែទាំល្បែងលេង (បទកាកគតិ)

ប្រដាប់ប្រដា មានល្បែងគ្រៀបគ្រា
យើងលេងរាល់ថ្ងៃ ត្រូវចែកមិត្តភក្តិ
ហើយចេះគិតថ្លៃ ថែទាំសំចៃ
កុំឱ្យបាក់បែក ។

កុមារថ្មី (បទកាកគតិ)

កម្ពុជាថ្មី កុមារមេត្តាយ្យ
ស្រឡាញ់គ្រប់គ្នា ប្តេជ្ញាខំរៀន
ហើយ និងការពារ ដែនកម្ពុជា
ឱ្យបានគង់វង្ស ។

យើងស្រឡាញ់អ្នកគ្រូ (បទកាកគតិ)

ខ្ញុំស្រឡាញ់គ្រូ គាត់ចេះគិតគូរ
ឱ្យយើងបានថ្កើង ស្រឡាញ់ដូចបង
ដូចពុកម៉ែយើង មកមិត្តកុំឆ្មើង
ធ្វើតាមអ្នកគ្រូ ។

មិត្តថាសត្វអ្វី? (បទកាកគតិ)

មិត្តអើយសត្វអ្វី រស់នៅលើដី
មានរោមមានស្លាប ម្រាមជើងជាប់គ្នា
ស្រែកពួកាប១ ដំណើរដូចក្រាប
ចំពុះវាវែង ។
មិត្តអើយសត្វនោះ ខ្ញុំឆ្លើយមិនខុស

ប្រាប់ទៅមិត្តឯង គឺជាសត្វទា
ស្លាបពីរកវែង ក្បាលមូលត្រមែង
ភ្នែកពីរតូចៗ ។

សម្លៀកបំពាក់ (បទកាកគតិ)

សម្លៀកបំពាក់ បោកហាលទុកដាក់
រក្សាឱ្យល្អ ស្លៀកពាក់ត្រឹមត្រូវ
ជិតពោះទ្រូង ក សុខភាពបវរ
មាំទាំមាំមួន ។

ដៃប្អូនទាំងពីរ (បទភុជង្គលីលា)

ដៃប្អូនដុសធ្មេញឱ្យ ស ឱ្យបានស្អាតល្អ
ចាំង ស ដូចភ្លុក ។
ដៃប្អូនសិតសក់វែកមុខ សក់វែងចងទុក
សិតស្លូតទៅក្រោយ ។

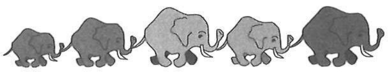

កម្រិតមធ្យម

យើងតម្រង់ជួរ (បទកាកគតិ)

សូរជួងម៉ឹងៗ រត់មកពួកយើង
ឈរទន្ទឹមគ្នា រៀបបានជាជួរ
កុំនៅវេរា ត្រង់ល្អម្ទីម្ទា
យើងដើរចូលថ្នាក់ ។

ខ្ញុំស្រឡាញ់មាតុភូមិ (បទកាកគតិ)

ឱកម្ពុជា យើងខ្ញុំគ្រប់គ្នា
ស្រឡាញ់អ្នកណាស់ វាលភ្នំទន្លេ
ព្រៃក្បាស្តើងក្រាស់ សម្បូរឥតខ្វះ
ពេញពសុធា ។
ខ្ញុំប្តេជ្ញាថា ធំឡើងកាលណា
ចូលធ្វើយោធា ឆន្ទៈមោះមុត
កសាងការពារ ដែនកម្ពុជា
ឱ្យបានគង់វង្ស ។

មិត្តចំណាំបានអ្វីខ្លះ? (បទកាកគតិ)

មិត្តអើយជួយចាំ ខំជួយចំណាំ
មានផ្លែអ្វីខ្លះ មានពណ៌ខុសគ្នា
លឿងក្រហមចាស់ ផ្លែខ្លះសាច់ក្រាស់
ទឹកដមឈ្ងុយឆ្ងាញ់ ។

ធំឡើងខ្ញុំធ្វើយោធា (បទកាកគតិ)

អាយុបួនឆ្នាំ ខ្ញុំរៀនឱ្យចាំ
តាមអ្នកគ្រូថា រៀនគ្រប់វិជ្ជា
មត្តេយ្យសាលា ធំឡើងកាលណា
ខ្ញុំធ្វើយោធា ។
លះបង់ទាំងអស់ ការពារដោយស្មោះ
ចិត្តខ្ញុំធានា រក្សាឱ្យបាន
សុខសាន្តគ្រប់គ្រា ឱ្យកម្ពុជា
មានសន្តិភាព ។

ខ្ញុំអាយុបួនឆ្នាំ (បទកាកគតិ)

អាយុបួនឆ្នាំ ខ្ញុំរៀនចេះចាំ
លេខ ១-២-៣ ចេះទាំងគូររូប
កូនមាន់កូនត្រី ចេះទាំងស្រដី
និទានរឿងផង ។
នៅផ្ទះខ្ញុំជួយ ធ្វើការជាមួយ
ពុកម៉ែ និងបង ស្រោចទឹកបន្លែ
ចាប់ដង្កូវផង ធំឡើងខ្ញុំប៉ង
ធ្វើកសិករ ។

ត្រូវហូបទឹកឆ្អិន (បទកាកគតិ)

យើងជាកុមារ ត្រូវតែចាំថា
គួរហូបទឹកឆ្អិន បើឃើញទឹកឆៅ
ត្រូវបង្អង់សិន ចាំហូបទឹកឆ្អិន
ទើបគ្មានមេរោគ ។

ល្បែងលេងនានា (បទកាកគតិ)

ល្បែងតុក្កតា រូបមាន់ឆ្កែឆ្មា
គោសេះដំរី កូនក្រមុំជ័រ
ទន្សាយទាត្រី លេងទាំងប្រុសស្រី
សប្បាយអស្ចារ្យ ។
ឡានរទេះភ្លើង ល្បែងឡុកឡាក់យើង
ថែទាំរក្សា កុំឱ្យបាក់បែក
រហែកឡើយណា ទើបបានឈ្មោះថា
ជាកុមារល្អ ។

យើងសាមគ្គីគ្នា (បទកាកគតិ)

កុមារមត្តេយ្យ ទាំងប្រុសទាំងស្រី
សាមគ្គីសាមគ្គា ពេលរៀនពេលឈប់
គ្រប់ពេលវេលា យកអាសាគ្នា
កុំខ្លាចនឿយហត់ ។
យើងជួយស្រោចផ្កា ជួយបោសសាលា
ឱ្យបានម៉ត់ចត់ យើងរៀនធ្វើការ
ឱ្យបានចេះស្ទាត់ ពេលភ័យកុំរត់
ចោលមិត្តភក្តិយើង ។

ចេះថែទាំសម្លៀកបំពាក់ (បទព្រហ្មគីតិ)

ខោអាវត្រូវថែទាំ តាមលំនាំលំអោនស្រាប់
កុំវាយឥតសណ្ដាប់ មិនគួរគាប់នឹងភ្នែកញាតិ ។
ជាកូនមានបទល្អ មិនដែលក្រឥតមារយាទ
ទុកដាក់ហើយចេះឆ្លៀត ជួយការទៀតជំនួសម្ដាយ ។

ជើងប្អូន (បទព្រហ្មគីតិ)

ជើងតូចរបស់ប្អូន សស្រលូនគួរទម្លាប់
ថៃពាក់ថែមទ្រនាប់ ឱ្យបានជាប់ជាលំអ ។
ដើររត់មិនភ័យព្រួយ មានស្បែកជួយជើងជាល្អ
មិនពងមុត ឬដរ កមក្រមរ មិនបៀតបៀន ។

សំអាតកាយ (បទព្រហ្មគីតិ)

ពេលក្រោកពីព្រលឹម មុខញញឹមរីករស់ស្រាយ
ម្ទីម្នាសំអាតកាយ មិនទ្បើយណាយរៀបទុកដាក់ ។
មុងភួយកន្ទេលខ្នើយ រៀបឱ្យហើយដោយស្មោះស្ម័គ្រ
កុំផ្ទុកលើម្ដាយម្នាក់ ត្រូវចេះភ្ជាក់ជួយគ្រប់គ្រា ។

កម្រិតខ្ពស់

ពេលដើរតាមផ្លូវ (បទកាកគតិ)

ពេលដើរតាមផ្លូវ កូនអើយកូនត្រូវ
តែប្រកាន់ស្ដាំ ដើរអែបខាងៗ
គ្រប់យ៉ាងកូនចាំ កុំភ្លេចបណ្ដាំ
ដើរស្ដាំជានិច្ច ។

ពេលឆ្លងកាត់ផ្លូវ កូនអើយកូនត្រូវ
ប្រយ័ត្នមិនភ្លេច ត្រូវមើលមុខក្រោយ
សញ្ញាភ្លើងរំលេច ប្រុងខ្លួនជានិច្ច
ទើបគេចផុតគ្រោះ ។

យើងរៀនគ្រប់មុខវិជ្ជា (បទកាកគតិ)

មត្តេយ្យកុមារ ខិតខំសិក្សា
រៀនលេងរៀនគូរ យើងរៀនគិតលេខ
រៀនមើលគំនូរ ព្រមទាំងស្ដាប់គ្រូ
និទានរឿងផង ។

យើងរាំយើងច្រៀង រៀនស្ដាប់សូរសៀង
កំណាព្យបងៗ យើងដើរទស្សនា
ហើយសង្កេតផង ហាត់ប្រាណបំណង
បានខ្លួនត្រង់ល្អ ។

យើងទៅសាលា (បទកាកគតិ)

មកពួកមិត្តអើយ កុំនៅកន្តើយ

យើងទៅសាលា　　　　យើងលេងយើងគួរ
យើងដើរទស្សនា　　　　កន្លែងនានា
បង្កើនចំណេះ ។
សង្កេតឱ្យច្បាស់　　　　រួចហើយគួរវាស់
តាមការចាំចេះ　　　　យើងដាំបន្លែ
បានផ្លែយើងបេះ　　　　មិត្តកុំគេចវេះ
យើងទៅសាលា ។

មិត្តស្គាល់អ្វីខ្លះ? (បទកាកគតិ)

មិត្តចាំបានទេ　　　　នោះឈ្មោះអ្វីគេ
ព្យួរចំពីមុខ　　　　បើមិត្តថាត្រូវ
មិត្តអស់មានសុខ　　　　ស្គាល់ចំណាំទុក
ខ្ញុំសូមសរសើរ ។

ត្រូវធ្វើពលកម្ម និង ចិញ្ចឹមសត្វ (បទកាកគតិ)

កុមារប្រុសស្រី　　　　ត្រូវខំឃ្មាតខ្មី
រៀនធ្វើពលកម្ម　　　　រៀនដាំបណ្ដុះ
សព្វផលដំណាំ　　　　ស្រោចទឹកប្រចាំ
ថៃកុំទំនេរ ។
យើងចិញ្ចឹមមាន់　　　　បានស៊ុតគ្រប់គ្រាន់
មិនខ្វះញ៉ាំទេ　　　　យើងចិញ្ចឹមទា
ក៏បានពងដែរ　　　　ដោយយើងចេះថែ
ឱ្យចំណីសត្វ ។

អ្នកគ្រូយើង (បទកាកគតិ)

អ្នកគ្រូយើងអើយ នៅជិតបង្កើយ
ក្បែរកិតកុមារ លួងលោមថ្នាក់ថ្នម
អស់ពីចិន្តា ប្រៀបបុត្រស្នេហា
រក្សាលើកស្ទួយ ។
ពួកយើងសង្ឃឹម អ្នកគ្រូញញឹម
រង់ចាំតែជួយ ដោះស្រាយមុខក្រោយ
មិនឱ្យមានព្រួយ យើងចិត្តតែមួយ
ស្រឡាញ់អ្នកគ្រូ ។

មិត្តចំណាំបានអ្វីខ្លះ? (បទកាកគតិ)

មិត្តអើយជួយចាំ ខំជួយចំណាំ
មានផ្លែអ្វីខ្លះ មានពណ៌ខុសគ្នា
លឿងក្រហមចាស់ ផ្លែខ្លះសាច់ក្រាស់
ទឹកដមឈ្ងុយឆ្ងាញ់ ។

សាលា និង ផ្ទះ (បទកាកគតិ)

នៅផ្ទះម៉ាក់ប៉ា ស្រឡាញ់រក្សា
ថែទាំកក់ក្ដៅ ពេលមកសាលា
អ្នកគ្រូប្រដៅ មិនឱ្យល្ងង់ខ្លៅ
មោះមុតក្លាហាន ។
យើងសើចក្អាកក្អាយ សាលាសប្បាយ
ច្រៀងរាំកំសាន្ត រៀនគួរស្ដាប់រឿង
ចងចាំគ្រប់ប្រាណ ស្រឡាញ់រាប់អាន
ប្រៀបបានបងប្អូន ។

ពាក្យបណ្ដៅដើមឈូក (បទកាកគតិ)

ដើមវាប៉ុនទៀន កាលណាវាល្មៀន
ស្លឹកធំប៉ុនថាស បើមិត្តគិតឃើញ
សូមឆ្លើយឱ្យច្បាស់ ពាក្យប្រដៅចាស់
ដើមនេះដើមអ្វី?

មិត្តអើយដើមនោះ ខ្ញុំទាយមិនខុស
ស្លឹកបៃតងខ្ចី គឺជាដើមឈូក
ដើមប៉ុនមេដៃ ផ្កាក្រអូបក្រៃ
សាច់វាឆ្ងាញ់ណាស់ ។

ពាក្យបណ្ដៅសត្វដំរី (បទកាកគតិ)

មិត្តអើយចាំរក គិតហើយឆ្លើយមក
ប្រាប់ខ្ញុំវិញណា មានសត្វមួយនោះ
មាឌធំអស្ចារ្យ លើសសត្វនានា
តែភ្នែកតូចណាស់ ។

មិត្តអើយខ្ញុំដឹង ឈ្មោះសត្វមួយហ្នឹង
ខ្ញុំស្គាល់យ៉ាងច្បាស់ ពណ៌ខ្លួនក្របី
ធំខ្ពស់ស្រឡះ ប្រមោយវវ៉ែស
គឺសត្វដំរី ។

ត្រូវធ្វើពលកម្ម (បទកាកគតិ)

ពលកម្មកុមារ យើងត្រូវឧស្សាហ៍
ប្រឹងប្រែងរាល់ថ្ងៃ យើងធ្វើពីក្មេង
ចាស់ទៅធ្លាប់ដៃ ចេះគិតចេះច្នៃ
កសាងសេដ្ឋកិច្ច ។

ពេលធ្វើពលកម្ម យើងត្រូវចំណាំ
យើងមិនត្រូវភ្លេច យកចបកាំបិត
បង្ហើមកស្រេច កាប់គាស់កំទេច
វល្លិស្មៅក្នុងធ្លា ។

ដើរក្រោមកំដៅថ្ងៃ (បទព្រហ្មគីតិ)

សត្វចាបញីឈ្មោលច្រៀង មានគូក្បៀងលើព្រឹក្សា
ទោះបីក្តៅយ៉ាងណា ក៏បក្សាមិនខ្វល់ខ្វាយ ។
ឯយើងត្រូវការពារ ទើបធានាសុខសប្បាយ
ពាក់មួកទៅជិតឆ្ងាយ សុខទាំងកាយសប្បាយចិត្ត ។

ហាត់ប្រាណដើម្បីសុខភាព (បទកាកគតិ)

អរុណរះហើយ ឱប្អូនៗអើយ
នាំគ្នាក្រោកឡើង ហាត់ពត់កាយា
លើកដៃ លើកជើង ងើបមុខខ្ពស់ឡើង
ស្រូបយកខ្យល់ល្អ ។
កុំខ្មាសកុំអៀន ត្រូវតែប្រឹងប្រៀន
សុខភាពបវរ នាំកាយចម្រើន
រឹងមាំដូចថ្ម ជំងឺអន្តរ
ប្រាជ្ញាភ្លឺស្វាង ។

ខែទាំង ១២ (បទព្រហ្មគីតិ)

ទីមួយខែមករា ពីរសោតណាខែកុម្ភៈ
ទីបីមីនាជាក់ បួនលើកដាក់ខែមេសា ។
ឧសភាខែទីប្រាំ ប្រាំមួយចាំមិថុនា

ប្រាំពីរខែកក្កដា ខែសីហាទីប្រាំបី ។
ប្រាំបួនខែកញ្ញា ដប់តុលាលោកស្រដី
ដប់មួយវិច្ឆិកាប្រិមប្រិយ៍ ដប់ពីរថ្មីត្រូវខែធ្នូ ។

ឆ្នាំខ្មែរទាំង ១២ (បទកាកគតិ)

ខ្ញុំចេះទាំងអស់ ជូត ឆ្លូវ ខាល ថោះ
ចង់ចាំហូរហែ រោង ម្សាញ់ មមី
មមែ ឆ្នាំខ្មែរ វក រកា ដែរ
ច កុរ ក្រោយគេ ។

កំណាព្យដកស្រង់
ក្នុងឯកសារគរុកោសល្យបរិស្ថាន

សួនសាធារណៈ (បទកាកគតិ)

ទុំះទ៏ សួនច្បារ មានស្មៅមានផ្កា
ពណ៌ក្រហមលឿង សិរមាន់ទំហូ
ចន្ទស្បៃរឿង រីករះរុងរឿង
ចំកណ្ដាលសួន ។

សិប្បកម្ម តុ ទូ (បទកាកគតិ)

កៅអីតុទូ ស្អាដៃពូៗ
នៅរោងសិប្បកម្ម ម៉ែទិញដាក់ផ្ទះ
ជូតជាប្រចាំ ប្រើប្រាស់យូរឆ្នាំ
ស្អាតភ្លឺរលោង ។

ដើមត្នោត (បទកាកគតិ)

កូនមើលដើមត្នោត ដូនតាដាំដោត
នៅលើដីកេរ្តិ៍ ពីដើមរៀងមក
ល្អឯកឥតទ្វេ ស្លឹកសោតយើងដេរ
ប្រក់លំនៅស្ថាន ។
ត្នោតតាដុះហៃ នៅលើភ្លឺស្រែ
រុងរឿងច្រើនថ្កាន មានផ្លែមានផ្កា
ស្លហូបក៏បាន សង់ផ្ទះចំណាន
យើងបានសុខា ។
ពូកាន់ពូគាប ផ្កាល្អដោយឃ្នាប

ទឹកផ្អែមណាស់ណា រំងាស់ជាសុរ
ឈើយឆ្ងាញ់អស្ចារ្យ ម៉ែអាចប្រើការ
ធ្វើនំគ្រប់មុខ ។

ពិធីបុណ្យអុំទូក (បទកាកគតិ)

មិត្តអើយឃើញទេ នៅក្នុងទន្លេ
មានទូកច្រើនក្រៃ ខ្លះអុំខ្លះចែវ
បង្ហាញថ្វីដៃ គំរប់បីថ្ងៃ
ប្រពៃណីជាតិ ។

ទំនៀមទំលាប់ ខែដប់មួយជាប់
អារម្មណ៍ផៅញាតិ ធ្វើបុណ្យអុំទូក
ប្រជាព្រោងព្រាត គ្រប់គ្នាខ្មីឃ្មាត
ចូលរួមសប្បាយ ។

សំណង់ពូយើង (បទកាកគតិ)

ពូៗកម្មករ មានចិត្តស្មោះសរ
ប្រឹងឥតបង្អង់ ខ្លះចូកខ្លះឃ្សូរ
ទាញខ្សែតំរង់ ដើម្បីសាងសង់
អគារថ្មីយើង ។

មើលពូកម្មករ រីករាយបវរ
ញាប់ដៃញាប់ជើង អគារតូចធំ
លេចត្រដែតឡើង ស្នាដៃពូយើង
បានល្អអស្ចារ្យ ។

ចំការចេកតា (បទកាកគតិ)

ថ្ងៃមួយនោះណា ខ្ញុំទៅផ្ទះតា
ឃើញតាដាំចេក តាដាំជាជួរ
ត្រង់ល្អអនេក ខ្ញុំសប្បាយពេក
ជួយដាំចេកតា ។

គ្រឿងល្អឯក (បទកាកគតិ)

ឱ!ពូកម្មករ ទឹកចិត្តស្មោះសរ
ធ្វើការឥតអាក់ កាប់ជ្រុំជ្រួយដី
បែកញើសសស្រាក់ មិនមានថ្នាំងថ្នាក់
ជាន់ដីយ៉ាងសឿង ។
រួចហើយពូយក ដីអិដ្ឋនោះមក
បញ្ចូលពុម្ពគ្បឿង រួចដុតចំអិន
ពណ៌ក្រហមឿង ផ្សំបានគ្រប់គ្រឿង
ប្រក់ដំបូលផ្ទះ ។

ម៉ាញ៉ៅ (បទកាកគតិ)

មិត្តអើយនុះន៍ អ្វីនៅបញ្ឃ្បរ
ក្បែរ១រាងកាយ មានចុចមានមូល
ខ្សែរដោតបន្ទាយ សូរស័ព្ទលាន់ឆ្ងាយ
ពីរោះម្ល៉េះទេ ។
រូបរាងបួនជ្រុង ទ្រវែងមានខ្ទង់
យើងខ៊ិះរេ រៀនបើករៀនដាក់
កាសែតម៉ាញ៉ៅ ពេលយើងទំនេរ
រាំលេងសប្បាយ ។

ផលប្រយោជន៍អិដ្ឋពណ៌ (បទកាកគតិ)

ហៃពួកមិត្តយើង ប្រញាប់ឆាប់ឡើង
រួតរះម្ទីម្ទា មើលផ្ទាក់រៀនយើង
ពួខ្លះលាបទ្វារ ពួខ្លះស្រោយលា
បត់ឡាំងអិដ្ឋពណិ ។
រលើបរលោង រលីងដូចត្បូង
ចែងចាំងបវរ ក្រហមលាយលឿង
ខៀវបៃតងស ក្រាលផ្ទះភ្លឺល្អ
យើងសែនបេតី ។
អិដ្ឋពណិមានផល យើងមិនខ្វាយខ្វល់
ជាន់ប្រលាក់ដី យើងនាំគ្នាជួយ
ទាំងប្រុសទាំងស្រី បោសជូតឃ្មាតខ្មី
ថែទាំជានិច្ច ។

ផលប្រយោជន៍ក្រមា (បទកាកគតិ)

ក្រមាសំខាន់ ស្លៀកមិនប្រកាន់
ជូតក្បាលអស្ចារ្យ បង់កពេនា
ទៅវត្តហ៊ីហា ក្រមានេះណា
អ៊ំខ្ញុំគាត់ត្បាញ ។

លូ អណ្ដូង (បទកាកគតិ)

អង្គុយឱ្យជិត យើងខំពិនិត្យ
ការលាយបាយអ ដាក់ខ្សាច់ដាក់ទឹក
ស៊ីម៉ង់ និង ថ្ម រៀបពុម្ពឱ្យឈរ
ចាក់លូអណ្ដូង ។

រដូវចម្រូត (បទកាកគតិ)

ចម្រូតដល់ហើយ កសិករអើយ
ខិតខំធ្វើការ ច្រូតកាត់បោកបែន
ប្រមូលផល្លា ចិញ្ចឹមអាត្មា
តទៅថ្ងៃមុខ។

ម៉ាស៊ីនអារឈើ (បទកាកគតិ)

ហ៊ុបមូលធំៗ ដឹកពីព្រៃភ្នំ
គរផ្គុំត្រៀបត្រា បញ្ចូលម្ដងមួយ
ក្រោមម៉ាស៊ីនអារ ច្រៀកដោយរណារ
ក្ដារឈើគ្រប់ធុន។

យើងថែទាំដំណាំ (បទកាកគតិ)

មកមិត្តរាល់ព្រឹក បោចស្មៅស្រោចទឹក
សណ្ដែកកួរយើង កំពុងចេញផ្កា
របាំងពេញទ្រើង ផ្លែលេចចេញឡើង
ទាំងកួរៗ។

យើងដាំឫស្សី (បទកាកគតិ)

ខ្ញុំដាំឫស្សី យកធ្វើអ្វីៗ
បានតាមត្រូវការ ដើមតូចដើមធំ
តាមចិត្តប្រាថ្នា យើងខំរក្សា
វាឱ្យបានល្អ។